

Drie kluiven, waaronder no cure no pay

De collegevergadering van 25 juni

Het College van Afgevaardigden kwam 25 juni in vergadering bij elkaar in de Utrechtse Jaarbeurs. Daar besprak het de boekhoudverordening, de kwaliteitsstandaard en no cure no pay.

Even na tien opent algemeen deken Jeroen Brouwer de collegevergadering. Hij brengt de aanwezigen in gedachten naar de Driekloovendam in de Chinese rivier de Yangtze. 'Vandaag staan op de agenda niet drie kloven, maar drie kluiven. Wél hebben wij u een stuwmeer aan materiaal bezorgd.'

De 69 afgevaardigden zetten hun tanden in de evaluatie van de Boekhoudverordening. De verordening zou misbruik van derdengelden moeten voorkomen. In opdracht van de orde heeft het bureau Research voor Beleid uit Leiden de praktische werking beoordeeld. Volgens de onderzoekers zegt de overgrote meerderheid van kantoren de bepalingen na te leven en daarbij geen onoverkomelijke problemen te ervaren. Vooral eenmanskantoren zeggen echter dat ze wél problemen hebben. Het vinden van een tweede bestuurder is lastig en de tweehandtekeningenis geeft extra rompslomp, met name wanneer de tweede bestuurder bijvoorbeeld in het buitenland zit.

J. Vallenduuk, secretaris van de Belangen Vereniging van Ondernemende Advocaten (BOA), ziet in de evaluatie aanleiding de regeling te veranderen. De BOA heeft zich steeds verzet tegen de tweehandtekeningenis. Vallenduuk herinnert het College er aan dat die in 2000 nodig werd geacht, omdat in voorafgaande jaren voor tonnen met derdengelden gefraudeerd was. Daar heeft hij in het onderzoeksrapport niets over gelezen. 'Ik had graag willen weten of wij de mensen met de zwakke knieën en de fraudeurs met het tweehandtekeningensvereiste nou hebben gepakt. En als u dat niet hard kunt maken, vind ik nog steeds dat u de tweehandtekeningenis moet afschaffen.' Koos de Blécourt (Algemene Raad, beroeps- en gedragsregels) zegt geen nieuwe fraudegevallen met derdengelden te kennen. 'Maar ik sluit niet uit dat ze er zijn.'

Afgevaardigden merken op dat sommige banken pinpassen verstrekken voor de derdenrekening. Met een pinpas kan één bestuurder geld opnemen zonder overleg met de ander. Soortgelijke situaties doen zich voor bij bankieren via internet. Vallenduuk denkt dan ook dat de orde nog te veel uitgaat van

'grafische handtekeningen'. Brouwer erkent de mogelijkheid van 'moedwillig frauderen': 'Het is nooit verhuld dat fraude het zwakke punt in het systeem blijft.'

De Algemene Raad en de meerderheid van het College zien in de evaluatie geen aanleiding het systeem van de boekhoudverordening te herzien. 'De verordening werkt, en de controle op de boekhoudverordening leidt tot een veel actiever en gemakkelijker vervolgsbeleid door de lokale dekens,' aldus Brouwer.

KWALITEITSTOETS

De tweede kluif is de kwaliteitsstandaard 2004. Deze is gebaseerd op minimumnormen uit 1997, waarop ook de door auditors uitgevoerde kwaliteitstoets gebaseerd is. De standaard, inclusief een cliënttevredenheidsonderzoek, is geschikt voor alle kantoren. Gefinancierde advocaten dienen er aan te voldoen,

trekkelijker zal worden. Inhoudelijk gaat ze daar niet verder op in. De kwaliteitsstandaard zou bovendien niet verplichten tot irrelevante administratie. 'Als een kantoor kan aangeven dat een bepaalde norm in die praktijk geen enkel doel kan treffen, dan valt daar met de auditor over te praten,' zegt Unger. Sceptis blijft bestaan. Desondanks moet de kwaliteitsstandaard aangenomen worden 'omdat anders het covenant in gevaar komt, met de daarbijbehorende verhoging van de toevoegingsvergoeding', aldus Brouwer. De Algemene Raad zal kantoren (financiële) steun bieden bij het uitvoeren van extra opgelegde taken. Het College krijgt bovendien de gelegenheid op korte termijn te adviseren over redactionele wijzigingen, die wat Brouwer betreft 'verder mogen gaan dan wat punten en komma's'. Onder deze voorwaarden stemt het College in met de kwaliteitsstandaard 2004.

willen zij aanspraak blijven maken op vergoedingen. Het College vreest bureaucrativering. Men is vóór kwaliteit, maar tégen papieren rompslomp. De fractie Den Haag bijvoorbeeld vindt dat de kwaliteitstoets zich laat voelen als 'verregaande bureaucrativering en bevoogding', aldus de Haagse deken W. de Vries. Men is verder bang dat veel advocaten de gefinancierde werkzaamheden zullen staken. De Vries wil daarom van de Algemene Raad horen dat het met die uitstroom wel mee zal vallen. 'Want een mens lijdt het meest door het lijden dat hij vreest,' citeert hij een protestantse wijsheid.

Els Unger antwoordt dat er maatregelen in de maak zijn waarmee de gefinancierde advocatuur weer aan-

NO CURE NO PAY

Door het uitlopen van de vorige agendapunten, komt men pas om drie uur toe aan de laatste kluif: no cure no pay. Jeroen Brouwer verwacht dat het College een richting zal kunnen duiden: ofwel helemaal afzien van no cure no pay, ofwel kiezen voor de variant 'ja mits', ofwel voor 'nee tenzij'.

De afgevaardigden zijn na eerdere lange discussies, en veel publiciteit, onderling nog steeds verdeeld. P. Broekman (Utrecht) vraagt zich af hoe oprecht het College is. 'Praten we eigenlijk ook niet over de bescherming van ons eigen marktaandeel? De hele discussie is aangezwengeld door een procedure bij het NMa, door een advocaat die verbolgen was over

Was getekend, F. Vogelpest

het feit dat een letselschadebureau wel no cure no pay-afspraken kon maken, en hij niet.' C. Okkerse uit Zwolle vraagt zich nog steeds af in hoeverre de toegang tot het recht werkelijk belemmerd wordt. 'Daarop wordt geen antwoord gegeven.' De Zwolse fractie denkt dan ook goede argumenten te hebben om het verbod op no cure no pay niet op te heffen. 'Gevreesd en verwacht wordt dat veel rechtzoekenden binnen het systeem van no cure no pay meer gaan betalen, dan wanneer op uren wordt afgerekend. En gevreesd wordt voor negatieve publiciteit als gevolg van excessen, waar de pers zich op zal storten met het beeld van advocaten die hun zaken vullen.'

Ook M. Schyns (Utrecht) spreekt zich uit voor de handhaving van het verbod op no cure no pay. Volgens hem is niet aangetoond dat groepen justitiabelen geen toegang tot het rechtsstelsel hebben. Bovendien zou het belangrijk zijn dat cliënten zelf een bepaald risico dragen. J. Maas (Rotterdam) vraagt zich af 'waarom je je de moeite op de hals zou halen' zolang het aantal schrijvende gevallen onduidelijk is. 'Laten we stoppen, en uitleggen dat het juist in het belang is van het publiek dat we hiermee niet verder gaan.'

Veelal wordt verlies van onafhankelijkheid als argument tegen no cure no pay gebruikt. R. van Moorsel (ook Rotterdam) vraagt zich echter af of het huidige uurloon systeem voor de cliënt niet nadeliger is. Als advocaat en cliënt hetzelfde belang nastreven, dan zijn beiden gebaat bij een juiste inschatting van de kansen. In de huidige situatie echter gaat de advocaat rustig door met het schrijven van uren, aldus Van Moorsel.

J. Beer (Amsterdam), voorzitter van de ASP (Advocaten voor Slachtoffers van Personenschade), constateerde onlangs tijdens een bijeenkomst van honderd letselschadeadvocaten in Amsterdam dat een grote meerderheid zich schaart achter het voorstel van de Algemene Raad. De Amsterdamse ASP verwacht dat men na een proefperiode goed kan beargumenteren of no cure no pay 'iets kan worden of niet'.

Brouwer wil weten hoeveel afgevaardigden voor strikte handhaving van het verbod op no cure no pay zijn. Als dat een meerderheid is, kan de discussie meteen beëindigd worden. Dat gaat het College te snel. Dus komt er eerst nog een rondje om de meningen nogmaals toe te lichten. Dat is vooral een herhaling van zetten.

Om vijf over vijf zijn er nog 51 stemgerechtigden. Twintig van hen willen het verbod laten zoals het is, twaalf kiezen voor 'nee tenzij', zestien voor 'ja mits', en drie onthouden zich van stemming. Conclusie: een bescheiden meerderheid is voor verruiming van de mogelijkheid tot no cure no pay. En of dat in de vorm moet van een 'ja mits' of een 'nee tenzij', daarover verschillen de meningen. Jeroen Brouwer voelt zich door het College van Afgevaardigden voldoende gesteund om het onderzoek naar de mogelijkheden voort te zetten.

Om tien over vijf neemt Afke Gerritsen (Algemene Raad, opleiding) afscheid van het College. Het was haar laatste vergadering. Brouwer hanteert in een lovend toespraakje weer zijn stuwmeer-metafoor: 'Stille wateren hebben diepe gronden, en minder stille hebben die ook.' Vervolgens krijgt Gerritsen een bos bloemen uit handen van J. Knepplhout (Rotterdam), die haar 'discussies, bijzonder stemgeluid en inbreng zeer zal missen'. (Jan Pieter Nepveu, journalist)

Zie voor de besluitenlijst pagina 630 van dit nummer.

Het waren relatief kleine berichten in de krant: 'Asielzoekers heten F. Vogelpest' (*Algemeen Dagblad*), 'F. Vogelpest was verzinsel fiscus' (*Het Parool*), 'Belastingdienst pleegde valsheid in geschrifte' (*Trouw*). Ik wist niet wat ik las. Dit waren geen komkommertijdberichten.

De belastingdienst in Heerlen heeft honderden asielzoekers laten werken onder één sofinummer, onder dezelfde naam: F. Vogelpest, met allemaal dezelfde geboortedatum hadden: 14 april 2003. De asielzoekers waren nodig voor het ruimen van het pluimvee bij een bedrijf in Stramproy. En het gebeurde allemaal op initiatief van de Belastingdienst zelf, aldus Netwerk, het tv-programma dat het nieuws als eerste bracht.

Wie zou verwachten dat de verantwoordelijke inspecteur op staande voet is ontslagen, de Tweede Kamer het reces onderbrak om de Staatssecretaris van Financiën ter verantwoording te roepen en het pruttelende normen- en waardendebat nieuw leven zou worden ingeblazen, komt bedrogen uit. Niets van dat alles. *Trouw* vraagt in een beschaafd commentaar aandacht voor het probleem dat Nederland blijkbaar niet over voldoende direct inzetbare arbeiders beschikt om zonder de wet te overtreden noodzakelijke werkzaamheden te laten verrichten.

Vergelijk dat eens met het advocatuurlijke tuchtrecht. Zo was er een jonge stagiair – mr. X – die, bevangen door faalangst, tweemaal een toets voor de beroepsopleiding door een ander had laten maken. De derde maal liep hij tegen de lamp. De deken diende een klacht in. Hem werd 'een groot gebrek aan integriteit' verweten en de Raad van Toezicht spreekt van 'een doorzicht scenario van fraude'. Het Hof van Discipline voegt hier aan toe dat mr. X zich had 'behoren te realiseren dat de gekozen uitweg voor hem onbegaanbaar was, gelet ook op het voor de advocatuur geldende vereiste van integriteit en betrouwbaarheid'. Waarna het Hof de door de Raad opgelegde straf bevestigt: *schrapping van het tableau* (HvD 17-11-2000/3222).

En wat te denken van de tuchtzaak waarin twee advocaten, ondanks aanmaningen van de deken, niet op tijd en niet volledig voldeden aan de verplichtingen in verband met de Boekhoud- en de Beroepsaansprakelijkheidsverordening? Ook zij werden, hupsakee, van het tableau geschrapt. En dat was nog geeneens fraude (HvD 13-9-1999/2921, *Advocatenblad* 28 juli 2000). Tot dezelfde straf werd een stagiair door de Raad van Toezicht veroordeeld die bij het kennismakingsgesprek met de raad niet had gemeld dat hij van plan was zijn praktijk zelfstandig uit te oefenen in plaats van in dienst van zijn patroon. In dit geval greep het Hof van Discipline echter in. De beslissing van de Raad werd vernietigd (HvD 24-8-2001/3403).

Wat is de moraal van dit verhaal? Zijn wij als advocaten te streng voor elkaar? Of moeten wij anders over fraude gaan nadenken? Moeten we een voorbeeld nemen aan de Belastingdienst? Zal het *Vogelpest-verweer* – fraude mag, mits een hoger doel wordt gediend – algemeen worden geaccepteerd? Ik weet het niet.

Wat ik wel weet is dat ik als kind al een hekel had aan het meten met twee maten wanneer mijn vader ongewenste discussies afkapte met: *Quod licet iovi, non licet bovi*.